

REZUMAT

La răspîntia dintre existența cotidiană și universul cosmogonic care o guvernează, lumea satului tradițional românesc a fost întotdeauna arealul fertil în care creația de obiecte utilitare și simbolurile asociate cu credința, spiritul strămoșilor, tradiția și “lumea de dincolo”, au devenit, prin veacuri, temeliile unei culturi de excepție, în care funcționalul și esteticul s-au întrepătruns întotdeauna, lăsînd posterității un fabulos tezaur de civilizație și deschizînd drumuri nebănuite creatorilor de obiecte contemporani.

Dintotdeauna, omul a trăit la hotarul dintre două lumi niciodată contradictorii: universul spiritual, marcat de natura înconjurătoare, credință, ritualuri, obiceiuri tradiționale, superstiții, mituri și legende, pe de o parte, și universul artificial, creat de om în scopul propriei existențe, univers populat de obiecte și instalații tehnice dintre cele mai diverse, menite a-i asigura traiul și confortul. Țăranul român și-a creat obiectele și microuniversul material raportîndu-se întotdeauna la nevoile sale, ale familiei sale și ale comunității. De aceea, utilitarul a fost prima premisă care a stat la baza actului său creator, esteticul și simbolicul raportîndu-se acestuia numai prin prisma mentalității de grup și prin puterea obiectului de a semnifica, de a comunica și de a simboliza în primul rînd credința și tradiția.

Unul dintre atributele esențiale ale creației tradiționale este *anonimatul*: țăranul creator și-a desăvîrșit lucrarea sub auspiciile a două fundamente creștine majore: *morală credinței* și *morală bunei rînduiei*. În lumea satului, unde timpul liber are alte conotații decît în sfera urbană, a afla prin a face constituia și un act de inițiere.

Între activitățile gospodărești și mersul la biserică, de-a lungul unei vieți guvernate de tradiție și dogme, creatorul anonim și-a acoperit nevoile traiului prin obiecte, construcții și instalații, nevoia de frumos venind aproape de la sine ca o propensiune naturală, firească, definitivă de altfel tuturor membrilor unei societăți civilizate.

Lumea satului românesc, tradițională, conservatoare și paradoxală adeseori, a lăsat posterității, dincolo de obiecte utilitare, cu destinație clară, principii: principii de funcționare, principii de realizare tehnologică, principii de construcție și nu în ultimul rînd, principii morale, devenite în contemporaneitate fundamente majore ale creației de design. Înainte de toate, meșterii satului au făcut invenția: multe din valorile creației politehnicii țărănești s-au transformat în percepte și norme extrem de valabile și astăzi. Exemplele sînt copleșitoare.

Este la fel de adevărat că obiectul presupune și include tehnologia, dar și tehnologia este o cale spre creația de obiecte, iar această complementaritate favorizează progresul.

În contextul celor mai sus menționate, intenționăm a raporta tradiția culturală românească moștenită la învățămîntul și creația contemporană de design din cadrul școlii clujene de profil, fără a minimaliza în nici un fel aportul real al celorlalte instituții și creatori de design din țară.

Lucrarea este structurată în șapte capitole, astfel:

Cap. I-LUMEA OBIECTELOR IN TRADIȚIA POPULARĂ ROMÂNEASCĂ,

cu referire directă la arhitectura laică, la arhitectura religioasă, precum și la tipurile de locuințe tradiționale (locuințe și dependințe).

Cap. II-UNELTE, INSTALAȚII ȘI MEȘTEȘUGURI TRADIȚIONALE ROMÂNEȘTI,

cu 9 subcapitole definitorii în contextul demersului:

- II.1. Meșteșuguri specializate în prelucrarea produselor alimentare
- II.2. Meșteșuguri specializate în prelucrarea lemnului
- II.3. Meșteșuguri specializate în prelucrarea pietrei
- II.4. Meșteșuguri specializate în olărit
- II.5. Meșteșuguri specializate în finisarea țesăturilor și confecționarea îmbrăcăminții
- II.6. Meșteșuguri specializate în prelucrarea pieilor
- II.7. Meșteșuguri specializate în prelucrarea fierului
- II.8. Meșteșuguri specializate în extragerea și prelucrarea aurului
- II.9. Alte meșteșuguri

Cap. III-MIJLOACELE DE TRANSPORT

- III.1. Mijloacele de transport terestre
- III.2. Mijloacele de transport navale

Cap. IV-OBIECTELE GENERATOARE DE LUMINĂ ARTIFICIALĂ,

în care se prezintă pe larg istoricul și evoluția corpurilor de iluminat, în raport cu progresul tehnicii și a tehnologiilor.

Cap. V-JUCĂRIILE,

ca obiecte polisemantice care au ca menire fundamentală de a oferi copilului posibilități de a acționa activ și interactiv, exprimîndu-și astfel, prin actul ludic, ideile și sentimentele. Sînt prezentate tipurile de jucării și relevanța lor, ca obiecte de tip design.

Cap. VI-INSTRUMENTELE MUZICALE,
în care se prezintă istoricul, evoluția și și clasificarea acestor obiecte, în
contextul dezvoltării noilor tehnologii.

Cap.VII-ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR DE DESIGN DIN
CADRUL UNIVERSITĂȚII DE ARTĂ ȘI DESIGN CLUJ, ÎNTRE
MOȘTENIREA TRADIȚIONALĂ ȘI CREAȚIA CONTEMPORANĂ,
PRIN EDUCAȚIE

cu subcapitolele:

VII.1. Repere în timp

VII.2. Designul de mobilier și ambient

VII.3. Designul de corpuri de iluminat

VII.4. Designul obiectelor casnice

VII.5. Unelte și utilaje industriale

VII.6. Designul în domeniul transporturilor

VII.7. Jucăriile

VII.8. Designul de ambalaje,

în care se prezintă detaliat învățământul superior de design din cadrul
Universității de Artă și Design Cluj, ca verigă între moștenirea culturală a
meșteșugurilor tradiționale românești și creația contemporană de design
prin educație și performanță, ca deziderate ce devin tot atâtea puncte de
rapel între ieri și azi, între a învăța și a face, între a cerceta și a crea.

O secțiune aparte, cu totul specială, este constituită dintr-o suită de 53 de
lucrări din creația artistică personală, reunite sub genericul
« Antimemorii ».

Teza se încheie cu concluzii, bibliografie și sursa ilustrațiilor.